

۶۳
۱۹۰۵ء

شہادت منوچیہم و حد

جناب شہید عبدالاکبر شاہ صاحب فرشتی

مستوطن شاہ پور سیکر ضلع گیا

بابہام بابو کنہیا لال عرف غلام وارث

ساکن علی گڑھ

مطبوعہ مطبع فیض عام واقع علی گڑھ

۶۰۷

شش حیات شوی می دم وحد

مصنف

سید عبدالآل شاه واری

۱۳۱۵ هـ

با اهتمام بابو کنیالال عرف غلام وارساکن علیگڑھ

مطبوعہ فیض عام پرنس علی گڑھ

University Library

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تحمید نذری تعالیٰ

الحمد لله رب العالمین ۛ الرحمن الرحیم ۛ مالک یوم الدین ۛ
ایاتک نعبد و ایتاتک نستعین ۛ

<p>حمد خالق از خدا آید در پست حمد حق زیباست مرا اللہ را یکت کو ساز در قم حمد کریم هن کجا و نکر حمد تو کجا پیش از بود وجود لا وجود در ابد جبر تو نباشد هم کے از تو گردید این جهان و اں جهان</p>	<p>ز آنکه بود او است از روز نخست کو بداند سر کوه و کاه را انت ربی انت حسبی نعیم جبر تو احدی و ازل دیگر نبود گر چه سپید اگر ده صوت بھی از تو شد جمله زمین و آسمان</p>
--	---

خود توئی مخلوق و ہم خالق توئی
 خویش را کم کرده در خویش
 غیر تو دیگر بیاد از کجا
 صد نقاب انداخته بر روی خود
 ای جالوت روز روشن آفتاب
 هر کجائی نور افشاں همچو سر
 شکر گفت چون بجا آیم ما
 صد زبان داری تو اندر یک دهن
 خود تو میگوئی دشمنی را ز ما
 این همه تغیر اشکال جہاں
 قافدا بهر جمال خویشین
 با خود و بنیسم خود را در وجود و نور
 تو بانی من منم اے اله
 ہم تو این گفتگوی مازت

ہم توئی مزوق و ہم رازق توئی
 نمے نیائے در خیال موزن
 رینا رب السموات العلما
 ایں حجاب ظاہری اس دم بند
 بولعجب نریں پردہ داری حجاب
 بیس از قید تعدد ایک و دو
 مجھ پر کام و وہاں دایم ما
 صد سخن داری تو اندر یک سخن
 سوز ہا و ارے تو اندر ساز ما
 بر وجودت شاہد بے گماں
 رنگن ایں پردہ از رخ برنگن
 کھڑکوع سازیم شاداں گھڑ سجد
 جہلہ زندان جہاں را تو پناہ
 ہم چنیں افتاد افتاد سخت

تہلیل

سورہ طہ۔ اللہ لا الہ الا هو۔ لا الہ الا سماء الحسنی۔ سوہ صید ہوا لا

والاخره والظاهر والباطن

چند بشی و خیال این و آن	نیت فاعل جنسی اندر جهان
منظرش گردید جمله کائنات	هست اسم ذات او اسم صفات
ز آنکه ناپدید نظر جز روی دوست	نفی مطلق از وجود غیر او است
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ	هست بر ذاتش صفات او گو
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ از زبان دل بگو	شرک محض است این وجود غیر او
الحفظ المستدير	صد هزار اسم ذات او بود
عالمی آفتاده در وهم و گمانت	جمله نام نام بے نام و نشانت
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ	ترک استثنائت این حیل جو
آیت از سوره مومن بخوان	جز وجودش نیت غیرش در جهان
چین پیاپی باشد از مصدری	جنسی کی فاعل نباشد دیگری
گه بگویند در زمین گه در سماں	هست مفهوم جهان معبودشان
این قدر بس باشد و بانی تجوس	جنسی کی معبود مطلق نیست کس

بشارت معیت

سوره حدید هو معکم ایما کنتم سوره بقره فاینها تلو افتم و بحکم الله
سوره ق و نحو اقصای الیه من جبل الورد و فی انفسکم افانصرت

مژده جان بخش باشد بهر جان
او تو به مشغول تو مشغول غنیمت
هر کجا رویش بروی تو عیال
از رگ جان نیست بهر نزد یک او
او چشم تو بهر بیند صد جهان
او دست تو کند صد کارها
از زبان تو کند صد دستان
چیت جان پاک ای مرفقیه
کنی بمانی چون نماز جان پاک
فهم گرداری من بهر بگوشت
اوست در تو بچو خورتها با بروز
اوست کا دم کرد نام خوشترین
اوست کال گردید انسان و ملک
اوست کال گردید شیطان و حبش
عین حق دیگر بیا بد از کجا
هست جمله حق و حق خواهد بود
غیر حق دیگر نباشد در جهان

کو بذات است چون روح روان
گه سوی کعبه روی گه سوی دیر
او تو همراه باشد هر زمان
در لباس تو کند صد گفتگو
او ز گوشت نشو و صد دستان
او بپایت بشکند صد خارها
جان بگو اینک بگو جان جهان
تا کجا این کلفت و هم عمیر
بعد از این جاست بود در زیر خاک
در وصال و در شراق خود بگوشت
چشما از دیدن عیش پرده
اوست کو گردید شکل مروغن
اوست کو گردید حیوان و فلک
اوست کال بر خواند قرآن و حدیث
اوست نیک بد ثواب و هم خطا
که تواند غیبه را و خبری شدن
چه زمین و چه میکین و چه مکان

<p>تمت ہستی بود شرک عظیم حق قدیم است و بود نفس قدیم خود بخود را نہ حکایت و قص جلوہ حسن خودش مجہول نمود نمود تجلی کرد و خودش پیدا شدہ این وان و ما و تواند رقائس</p>	<p>بیس غیرہ فی السموات نصیم تو پسر آوردی بدل و ہم عظیم عشق و عاشق گشتہ آمد و نفس جذبہ شوق دروں مفتول نمود گفہ نہاں گردید و گھر پیدا شدہ و حقیقت جملہ باشد بی اساس</p>
---	---

نعت حضرت سرور کائنات ﷺ

سورہ ربنا و ما ارسلناک الا رحمۃ للعالمین - سورہ اعراب ماکان
محمد ابابکر من رجالکم و لکن رسول اللہ و خاتم النبیین ان اللہ ملائکہ
یصلون علی النبی یا ایہا الذین آمنوا صلیوا علیہ و سلموا تسلیما

<p>ہر کہ کرد از سر کشتی ترک ادب بے ادب کئے محرم رازش بود بے ادب کئے باریا بہر جسم من کج و نعت پاک تو کجا ہاں بود چوں فضل تو بر جان ما پس باز موصفت آل العجائب</p>	<p>او بود محرم از فیضان رب بر دل اہل صفائش بود خندیدی الان شاہا با لکرم ہیچ ناید کار از دست گدا برفتد این پردہ از چشمان ما اسے وجود پاک تو چوں آفتاب</p>
---	--

برہمہ تراباں و از جملہ خدا
 چون بخودی کے بڑے ایس کائنات
 از تو گردید این ہمدارض و سما
 نام احمد بہر انال کردہ
 کے بدیری سا پیرات چشم ضعیف
 جسند این قیمت افتادگان
 ہچو تو باشد شفیع مذنبین
 پس چہ باشد خوف و احتضا
 اے ستار خضر جملہ انبیا
 صد سلام از بندہ افسردہ دل
 رحمتہ للعالمین گفتہ خدا
 نسبتے دارم ز آل پاکب تو
 تا کجا از من حجاب ای برقع پوش
 تا کجا این خاک افتا نے من
 تا کجا این حسرت و ارمان ما
 رحم کن بر حال زار بے نوا
 از تو آید رحمت لے عالی مقام

منظم فرات خدا ذات خدا
 صد صلوات و صد سلام و صد صلوات
 مار میت قال اللہ رے
 اللہ اللہ این چہ احساں کردہ
 اسی سر ایا چشم تو جان لطیف
 مرجساں طالع و لدا دگان
 افتخار اولین ہم آفرین
 چون توئی رحمت کن و آمرزگار
 وے ستار ناز جملہ اولیا
 آنکہ آمد بر دست بن منفعل
 رحمتے بر حال زار بے نوا
 سدرہ چشم بصارت خاک تو
 ساتھ تجر کرم اور بچوش
 تا کجا این رنج جسمانی من
 تا کجا رنج و الم بر جان ما
 و آرت ملک بقا ذات خدا
 و ز من آید صلوات و صد سلام

تکریم نبی آدم

سورہ نبی اسرائیل - ولقد اکرمنا بنی آدم - سورہ بقرہ - وجعلنا فی الارض
خلفاء سورہ سجدہ - ونفیخ فیہ من روحنا وجعل لکھ السبع والاصفا
والاکھنڈا

گر نہ ذات آدم و خواہدے	رو نہ سوے حق گئے پیدا شدنے
از وجود حق بود تکریم او	بر ملک واجب شد تعظیم او
ایں خلافت نے ز بہر مال بود	امثال الارضی الاحوال بود
خود بشکل آدم و حوا رسید	ز حمت آب و ہوا خود کشید
خود سیر صن ول افروز شد	خود ز بہر خویش غم اندوز شد
خود نمود ایں فتنہ بر پا در جہاں	خود بگردن از بہت قصہ خواں
خود نمود ایں رنگ فی این اطوار ہا	خود نمود ایں ظلمت و انوار ہا
خود کشید ایں زحمت صد پنہا	خود نمود ایں دولت صد گنہا
از پئے تکریم خود گشتہ ملک	ہم زمیں گردید از خود ہم ملک
ہم ملائک را بگفتہ فاسجد وا	بہر انساں گفت آں لا تقنطوا
گشت مسجد ملائک بر زمیں	قال فی القرآن ہرے للقیس
جنم خاکی منظر انوار شد	تیرہ خاک از فیض او گلزار شد

<p>روح پاک خویش ابروی و مید ہم خلوش گفت اور ہم جہول مہر رب اند جملہ اولیاء تا بہ بیند چشم بر از چشم دید</p>	<p>کرد آدم را بہ شکل خود دید ہم خلیفہ کرد اور ام رسول کے تواند گفت راز کبریا ہیچ ناید کار ایں گفت و شنید</p>
---	--

تعریف اولیاء اللہ

سورہ یونس - الا ان اولیاء اللہ لا خوف علیہم ولا هم یحزنون ۵

<p>آرزو مند درش صدانبیا بر من و بر فول من کن عمتاد افتخار بہر نبی و ہر ولی کو کفہ بودش بلے کالا نبیا اولیا را نیست عنم رنج و طلال رخ نبوئے در گمشاں کن دلا تو ببین با ایں ہمہ احوال شاں سر پرند از ہر دو عالم بے خطر ہاں ادب کن تا نیفتے در بلا پر تو شاں گیر نور مطلق اند</p>	<p>من چہ سازم وصف ات اولیا قصہ موئے اگر دارے بیاد نکات نہر خداسوئے علی یاد واری ال حدیث مصطفی خود بفرموداں خدائے ذوالجلال بالیقین ذاتش بود ذات خدا تو مبرورین و براقوال شاں ادیسا تیغ حق انداے بے خبر اولیا جسمند جان او خدا اولیا مشغول و بذات حق اند</p>
--	--

حکایت بریل متیل

خواست موسیٰ از خدای دوزہاں	تا بہرینم عاشق تو یکے ماں
چوں بود احوال عشاق ترا	بنگرم من نیز ای سب العلا
وحی آمد از خدایے ذوالجلال	ہیں بروں شورش بکن سوی چہاں
رفت موسیٰ سوئے کوہ و دشتما	صد ہزاراں کرد آنجا گشتما
پس بدید آنجا یکے شورید کہ	ست مدہوش و فائو بے خبر
رفت پیش خدمتش با جد ادب	گفت موسیٰ عرض تو شنید
صد ہزاراں پہچو تو موسیٰ شدند	از صد و سی بیش یار ما بدند
تو نداری طاقت بارگراں	موسیٰ ترک و فاکن این زماں
تو ندائے جبرائے ذوالہین	موسیٰ بگزارد کن ترک سخن
جھتے آوری دھڑلے امور	استعد باللہ تو ہو اس شہور
گفت موسیٰ چوں خلاف تو کنم	شم باللہ گردن خود بر زخم نو
من سازم ترک خدمت تا ابد	جان من بانی بساند یارود
عہد و پیمان چوں بجای خود رسید	مرد عاشق آہ از دل برکشید
گفت موسیٰ را بشوہم راہ من	اے رسول حضرت اللہ من
پس نخستیں رخ سوئے درایند	کشتی تو را بچلبت در کشود

بعد ازاں برگشت آں ملاح را
 تختہمائے کهنہ انجا وصل کن
 ویدہ موسے گفت ای مرد خدا
 گفت شرط عہد بشکستی ز خود
 گفت بودم لایق صحبت تنہای
 گفت موسے عذر تقصیرم پذیر
 چوں باطل آمد کشتی او
 چوں بیا مد سوسے شہر آں یکہ تاز
 گفت تا مردم زہر سوتاختند
 تا کہ بنیادش بسا مضبوط شد
 گفت موسیٰ مرجع امر و فقیر
 گفت موسیٰ خمش امی نکہ چیں
 توجہ دانی حکمت رب و دود
 کے ترا داداں کلید معرفت
 گفت موسیٰ تو بہ مردم این زباں
 باز موسے شہر آمد بہر سیر
 ویدہ طفلان حسین را در حین

تختہمائے نوکہ ما بشد کن جدا
 قطع راہ چڑھ سربہ فضل کن
 بر عنبریاں این چہ آوردی بلاء
 این خلافت عہد شرط ما بند
 موسیٰ تو صاحب ہمت نہ ای
 زین سپس ہرگز نسا زم دار گویر
 ہر ماں کہ دند سوسے شہر رو
 ویدہ دیوار کمن سال و راز
 گل بدیوار کمن اندختند
 ویدہ موسیٰ چوں چنیں مجبوط شد
 خوش نمودی کار کار بے نظیر
 توجہ دانی راز رب العالمین
 توجہ دانی علت نقصان سو
 تا چہ آید روز فردا برست
 باز مارم چہینہ کے من بزباں
 تا بہ بسند ماجرا کے شر و خیر
 گل بدامن ہنچو بلبل غمزن

رفت چون جلا دوطف ز آب گشت
گفت ایست ای چهر گردنی نامراد
خون ناحق کردی و رسوا شدی
اللہ اللہ ای چشتنه شد پدید
گفت موسی را مکن ترک ادب
بے خبر از حکمت رب قدیر
تا کجا ایس رنج و همت این عظیم
موسی را راه محبت دیگر است
و بتبلیغ رسالت موسی
کار تو اینست ای اهل فضول
گفت موسی اندرین هر سه امور
فاش بر گوسه این معنی بمن
گفت فرمان شمر و حیا و خود
اندرین بودند جمله بے وطن
گر نگردم این چنین تدبیر پوش
شد خطاب مالک هر دو جهان
تحتشایش زین سبب کردم جدا

سینه را بر کوفت موسی از دوش
گلبن نورسته را کردی بسا و
جیفه خواران سگ دنیا شدی
دست از دامن تو باید کشید
تا نیستی باز دنا را غضب
هیں برو از پیش او خویش گیر
استغذ باللہ تو بوا من جہیم
رسم و این رسالت دیگر است
ترک کن راه محبت موسی
خطه ما را مکن اینک ملول
راز پنهان چیست ای مرد شعور
تا کم زین همد رخ سوئی وطن
تا بیا یکشتی تو جمله زود
از زمانه مورد رنج و محن نو نو نو
جمله می بودند هم خانه بدوش
تا رسام هر یک را از اماں نو
و جسم کردم زین سبب بر نا خدا

<p> داں و گرتیسر دیوار کمن بگو مزیار گنج است کو آید بکار علاء حکم شد بر نگهبانے مرا چوں شود بالغ از اں فارغ شوم ای بود بر حقیقت موسیا و آنکه طفل نازنین از دست من از صد و فصل نام غوب او زین سبب کردم چنین ای بوالهوس اگر کنم شج رضای نگبریا زار می نالید موسی زین کلام اولیا دارند صد گونه نقاب اولیا هم از حق اندازے صبی </p>	<p> از پے این بو ذابے شیرین بین با کشتن نابالغ است ای ازدوا تانها و دم پنج دیوارش بپا دست خود را از تحفظ بر کشم تو چپه دانی حال را ز کب بیا قتل شد بر حکم یزداں و چین هم پدر ما در بده مغضوب او آتش پوشیده دارم در نفس عالمے را خاک سازم موسیا خدش بوسید گفتا سلام گاه آتش می شوند و گاه آب می ندانند کس مگرداند و لے </p>
--	---

حکم بیعت

<p> سورہ فتح - ان الذین یبایعونک انما یبایعون اللہ ید الله فقی الید دست ده در دست پیران زمن در ریش بیام خود را بر فروش تا شود مثل طلا هم جان و تن دست حق بگرفت بر حق خودش </p>	
--	--

<p> ذات پاک پیس ذات حق بود خود بفرمود آن خدائی دوا بجلال پس چه داری و هم در دل بگل پیس چه اے مرد و ناپیس چه بر لب بام آفتاب نور سید رو به پیش وارث ملک بقا </p>	<p> این سخن در عالم بالا رود فوق آید نیم ز امر استمال الاماں می خواه از حق الاماں نازک آمد این زمانه پیس چه تا کجا این پسند ما خواهی شنید ذات پاک او بود ذات خدا </p>
--	--

اے تجیر تریکی این عیال و قال
ختم کن بگردن حسن و جمال

اختتام شد شهنوی جام و حمد مصنفه عیبه الدشاه ارثی

رسالہ

نتائج

من نتائج انکار سید عبداللہ شاہ اراک

بسم اللہ

بہ تمام بابو کنہیالال عرف غلام وارث

ساکن علی گڑھ

مطبع و مطبع فیض عالم واقع علی گڑھ

بسم الله الرحمن الرحيم

شروط عشق است جان فدا کردن	صبر بر کاوش جفا کردن
هر هوسناک را نئے زبید	تکیه بر خواهش خدا کردن

جان برادر حال خود و خود او و اندویش کو عارف کو و اصف هر کس بخیال
 خویش سرگردان است و بر خجالت نماید خویش حیران و پریشان امی
 برادر لذت دید و اوید و مزه الفت و محبت در عالم اجناس است نیکان آیند
 که آدم با آدم و حیوان با حیوان و شجر با شجر و حجر با حجر و انسانی با انسان و
 ملک با ملک و جن با جن و خاک با خاک و آب با آب و آتش با آتش و باد با باد و
 و غیر ذلک همه با یکی یکی از تقاضای نسبت جنسیت خویش صورت
 پیوندگی دارند پس از بنده با خدا چه نسبت است با کجمله خدا را خداست تواند دید
 تا با وفائی و باقی نباشی که از لذت دیدارش بر خوری هر که اینجا بدید آید بخا بدید

و هر که اینجا ندید آنجا ندید ای بزرگویند که در عالم عقیبی هر اعمالی را صورت
 خواهد بود همچو صلوة و زکوة و حج و روزه و غیر آن پس چه عجب باشد که
 این عالم اجسام که عبارت از عالم شهوات است صورت اعمال ازل باشد
 فافهم و عین کرایه را در هر صفته از صفات باری تعالی را بصورتی است
 پس خیانت و ضلالت هم از صفات است این را هم صورتیست کمال خست
 و شیطان نامند چنانکه تجلی هایت است همچنان تجلی ضلالت او باید فهمید
 آنجا که بغضیان تجلی هایت مقرر و نیکو کردار آمدند و آنجا که به تجلی ضلالت مرتجین
 بد کردارند ای بزرگویند که پس روز شب است و پس شب روز همچنان
 پس فنا بقا است و پس بقا فنا و وزن که هلدن فانی شوند صورت بقای
 ایزدی یا بد فنا انما اکتم را گویند و در حقیقت فنا و بقا یکی است ای برادر
 عدم و وجود هر دو شان تجلیات است آنکه نفیست عدم است و آنکه
 بنظهور است وجود است شهود و وجود حقیقت یکی است گردیده صفات
 بر ذات مقدم و شسته و جمعی ذات را بر صفات مقدم کرده اند و در اصل حقیقت
 هر دو متحد الخیال اند این همه فرق اعتباریست ای برادر در رویت حق سبحان
 تعالی بس اختلاف است جماعت کثیر قائل ویدارش در عالم آخری است و
 بر نخی از آن میگوید شعر - من خدا را آشکارا دیده ام بصورت انسان خدا را دیده ام
 لاف - که میگوید که حق صورت نه بند و من اینک دیده ام و آتش مصور

چون ابن اذام و جذالی هست که امی و نیل رست نمی آید فاما این قدر گفتن
توانم که بے رویت جمال عشق محال است گفته کن دلیل این راه نباشد که

بسا کین دولت از گفتار خیزد

نه تنها عشق از دیدار خیزد

در مصرعه نانی که برگشت و بشنو و پیوند عشق کرده است محض سخن گستریت
هر چند خبری در دیدن و شنیدن است هوید است پس چگونه تواند شد که
برشے نادیده کسی دل دهد و جهان یکی را هم ندیده ام که صورت همدان و عفتا و انوئی
باشد و اینکه برگشت و شنیدن حسن زنی که در ملک دیگر باشد و آن را گم ندیده
باشد کسی دل نادیده می دهد قرن قیاس است که حبس زن را در ملک ایشان
دیدہ بران قیاس کرده صورت اقتباسی و خیال گرفت و دل بتصور خیالی داده است
آنجا که از جنس و فصل و نوع هم خبر ندارد و چه شدن می تواند با کجمله از خدا و از
جنس خدا که خبر دارد که قیاس کند و بتصور خیالی جان و دهر لاجرم گفتنی خواهد شد
که بے رویت جمال عشق محال است لمصنفه شہر

بر نیاید کار از و هم خیال

تا بینی حسن دی ذوالجلال

ای برادر زمانه طلب طالب مطلوب عالم شده است و مطلوب مطلوب
کس در خیال نمی آرد - عاشق حقیقی نیست که بر رضای مطلوب باشد که مراد
عاشق از معشوق بر آید جائے شکر است و اگر مراد معشوق از عاشق بر آید جای
نارزش و فقر است عاقل نیست که رضای محبوب جوید و غافل نیست که بر رضای

خود پدید آید و این عالم کثیف و این عالم لطیف که عبارت از جسم و روح است هر یک متحد اند شدن تواند که عالم لطیف یا کثافت با هم شده وجود کثیف پیدا کند و میتواند گشت که کثافت با لطافت با هم شده وجود لطیف پیدا آورد چنانکه جسم را با روح تعلق است همچنان روح را با جسم تعلق است قوت روحانی چون بجای نبض جسم روحانی پیدا میکند قصه بندگی حضرت مولائے شکشا و جناب حضرت سید و رکائات و هم دیگر بزرگان دین علیهم الرضوان بر وشاهد است از اینجاست که سایه شمس اقدس نبوی و مصطفی شمس

کعبه بدیده سایهات چشم ضعیف	ای سر ایا هم تو جان لطیف
----------------------------	--------------------------

نمودان جماعت دیگر هم مقرر این لطافت اند خوش گفت کسی که گفت شحاک

ابرمار شد عدوی خصم جان	تا کند سر از چشم من نهان
بود ما ابراست پرده است و کثیف	زانکه اس لطف حق کرد و لطیف

انمی پرا در نماز که عبارت از خشوع و خضوع است در کسی حال دستوری ترک آں نداده اند چه در حضره چه در سفر چه در نومندی چه در بخوری پس سر بتافتن ازین کفر است فاما در حالت صحت صورت او اینست که به ارکان صمیمه قرار داده اند شدن تواند که ارکانش بعد از آن ساقط شود و لاکن از سقوط ارکان سقوط صلوٰه لازم نمی آید باینکه حال مغلوب الکلیف همچو مجنون است آنها از او مشرعی بری اند چنانکه از احادیث ثابت است ای پرا و تا توانی با جبت

پیر و از که نتیجه همه اعمال وادکار همین الفت و عشق است خدا نصیب کند
 یاد با و آن قصه سه خیل عشاق صیدی که بر رضی الله تعالی عنه که روزی
 حاضر خدمت حضرت سرور کائنات شد پرسید که یا ابا بکر دوست میداری را
 عرض کرد که خدا و رسولش و اند بعد از آن هم پس از مدت همچنان پرسید بعض
 نهاد که خدا و رسولش اندیز پس بعد چو آن سترج الاویاسه بارنگی مال و
 متاع خویش براه خدا و رسول داده عبرت خویش حواله رسول کنده اصلواته الله علیه
 و سلم کرده حاضر خدمت شد پرسید که یا ابا بکر دوست میداری خدا و رسول را
 زار بگریست و بعض داد که کمیت در عالم یا رسول الله که ترا دوست ندارد و
 فرمود رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم که حالا ایمانت خدا بداد تا محبت خدا و
 رسول بر محبت جان و مال و عیال غالب نشود ایمان نباشد حضرت ابراهیم
 خلیل الله علیه الصلوٰة والسلام که مدعی محبت گشت دیدار آنچه دید آخر نوبت بر جان
 اولادش سید چون عاشق صادق بود که در آنچه بگرد و یافت آنچه یافت مصنفه

شهر از جوش فروش ساعتی خفتد   عاشق نه توان شدن خسته درمند

ای برادر ایمان و اتقان این نیت که خدا را گوید سمیع و بصیر و قدیر است نداند
 که سمیع و بصیر و قدیر است از گفتن و دانستن آنچه که فرق است از نظر من نشین است
 لمصنفه اشعار

چند گونی الله الله از زبان   بر نیاید هیچ از و هم و گمان

بر زبان تجید و دل شکر بار   استعدا با لیلای نیک بهر شعار

ای برادر - هر اعمال نیک و کردار فرخنده را جزانیت فرزند خداست پاك
 قانای عشق و محبت را جز آنی دیگر جز خدائیت از خدا همی نباید خواست
 که عشق محبت خویش عطا بفرماید پس ای برادر فرق از ملائیکان است که
 ظاهر ایشان خلاف رسم شریعت است ازین رو که کس نداند که از محبان خدا
 هم در حق حریف از کفرزند و چند آنکه می خواهند خلاف شرع کارهای کنند
 تا جهانیان ملامت نکنند و ملامت هم ایشان را لذتیت که در مع و ثنائی پائید
 در در اولین و متوسطین و آخرین هم ملائیکان بوده اند و تا لقائے شمس و قمر
 همچنان خواهد بود از همی جماعت قلندرانند که آنرا مردان خدا نیز گویند و مقام
 فردیت و عنیت جز قلندر دیگر را اگر نیست قانای مصراع نه هر که سرتبر باشد
 قلندری داند - با بچله بظواهر احوال فقر نظر نباید کرد و پیوسته عجز و انکساری باید
 ساخت نقل است که صوفی سالک طریقتی بود در زمانه پیشین که علم هدایت
 در جهان افروخته بود و هم تقابل آن یکے شوریده سرے بود سنگ ملامت
 جهانیان خورده در بزم صوفی ذکر آن دیوانه ملامت کیش باید حاضرین بزم گفتند
 که عجیب است از افعال و سیرت آن که با وجود چنین حرکات مرجحات عالم همچنان
 است و کس نیست که حاضر خدمت او شده محروم آمده باشد شیخ وقت بفرمود
 که حالا به متحاش می پروازم پس زنی را که مریدش بود بطلبید و برگفت که

نخستین از محم سگ کباب بکن و پس آن شراب بنیاد و بزوان تیره بخت نمود
 سیر بهر و هر آنچه که بگوید انکار کن پس از آن نزد من بیا و از احوالش قصه بگو
 احوال همچو فرموده شیخ نزد آن ملاست کیش پرفت آن سرست جام عشق خنده
 و گفت که پس از مدت اتفاق چنین افتاد حالا آن کباب سگ شراب مند
 کجاست بیا نخستین کباب بخور و بعد شراب بنوشید آنکه زبان شارت نمود
 تا از مواصلت یکدیگر بر جویم چون طاق انکار زنده شد بکنارش در کشیدن
 بلند تان مقتول شده مغلوب احوال گشته نعره زد که کیست در عالم جز خدای تعالی
 که باز تهمت گناه و ثواب بر دهنده آید ما نمر شار حاضر خدمت شیخ خود گردید
 بعضی نهاد که از سالها سال در صحبت گرامی بودستم و تعلیم طریقت سبقا گرفتم
 فاما آنچه که با صحبت ساعتی آن دیوانه فایده هیچک و انقضای چندین عمر
 نیافته ام شخا بهر خدایان طعن کشا که در صورت الهیت با بجمله روزی شیخ
 سوار شده عبور دریا میکرد ناگاه آن دیوانه ملاست کیش هم بخار و رایشته بود
 پس شیخ بدریا شامیدن گفت دامن شیخ فرو بسته بود دیوانه بلند گرفت
 که ای شیخ دامن خویش بکش که تر گردید شیخ جواب داد که چای ندانی که چنین
 نجاست آب دریا را که خنس می تواند کرد و دیوانه تنه زد و گفت که از باخت
 تو چایی که ذات قلندر را از دریایم کم قیاس کرده ندانی اشعار مصنف

قلندر بود آفتاب جهان	قلندر بود محرم السن و جان
----------------------	---------------------------

قلندر بود و نظهر ذات حق	قلندر بود و اگر از ماضی
قلندر بود و شیر دشت بقا	قلندر بود و نظم دار لقضا
قلندر بود و عاشق جان نثار	قلندر بود و نایب کردگار
قلندر بود و کسوت کبیرا	بری از بهر سب کبر و مکوریا
قلندر بود و راز دار و امین	قلندر بود و آسمان وزین
قلندر بود و اسب ذوالجلال	قلندر بود و دولت لازوال
قلندر بود و سپهر بنا و پیر	قلندر بود و در بلاد دستگیر
قلندر بود و صبح روز وصال	قلندر بود و زور اهل کمال
<p>ای پیرا و رخص از عبادت عابدان نجات عبقی است و مطلب زاهدان استحقاق بهشت و افتخار دنیا است حیرتی است عظیم پیدا که یارب در جهان چشده است که یکی راهم طالب خدائی بینم عوام برسم و عادت خویش مجبور اندای صوم و صلوة ایشان هم برسم و عادت است و رتبه که اخیر ازین که صلوة چیست و شرط صلوة کیست از صد هزار یکی نیست که خصوص قلب نماز کرده باشد و رتبه همه را پانصد رسم و عادت اند کجا ایمان و کجا اسلام کجا نماز و کجا روزه و زپئے آن ما بشید که آتش حقیقی سوزند لصفه شهر -</p>	
این زهد را چه کار آید	آل کار مکن که یار آید
ای پیرا در بر و ز مشرچون خداوند جل و علا از دوستان از بندگان	

خویش پرسد که بهر ناحیه آورده اید همه را بگویند که ای پناک بے نیاز از بهر تو
 طاعت آورده ام عبادت آورده ام محبت آورده ام تقوی آورده ام طهارت
 آورده ام توحید آورده ام تجرد آورده ام در حیرتم که بجایه عبد الادب چه خواهد گفت
 نه در ستاع طاعت است نه مایه عبادت نه اورا صوم است نه صلوة نه حج است
 نه زکوة نه تقوی است نه طهارت نه عشق است نه محبت جسرا اینکه گوید الله
 قادری علی ما نشاء والله ذو فضل عظیم ای که برادر فقرا این نیست که کس از
 مکتشفه باطنه خود سخن دل گوید و شیار گم شده را نشان دهد و سلب بیماری
 کند و حال اهل قبور گوید و بر آسمان پرود و در زمین فرود و در آب رود و در آتش
 در آید فقر و ولایت بزرگ و حقیقت شرک تا بخشنده نه بخشد کسی از کسب
 ریاقت این دولت حاصل نه آید جائے از سواد الوجه تعبیر کرده اند و بجای
 ستاع فقر شمرده اند و گویند الفقراء اذا تم فقهوا الله و بخوانند که الفقراء لا یحتاجون
 الی الله نزد من سخت بکاراں در حقیقت الفت و محبت آن ذات بیچون آن
 که ماسوا را الله دیگر و در نظرش نباشد و این موقوف بر عنایت اوست خواهد
 در ساعتی مقبول کونین کند و خواهد در دوزخ مردود و این نماید غاما این دولت
 معرفت و محبت را هم راه مختلف است کسی را براه عطا و کسی را براه جفا و کسی را
 براه محبت کسی را براه محنت و بندگان خوش نصیب نیست که محبوبیت منزل
 عنایت شده است و تیره بخت نیست که بعشق و عاشقی مقرون عذاب عتاب است

مگر در حقیقت درجه عشق و عاشقی از ہمہ بالاست۔ نقل است روزی تاج الاولیا
 محبوب سبحانی حضرت شیدنا عبدالقا در حبیلانی حاضر خدمت مرشد پاک
 خویش شد پرسید کہ اے خواجہ درجہ محبوبیت خوش است یا درجہ عاشقی۔
 بفرمود کہ اے عبدالقا در سخن از باب دیگر بکن و گر خواہی کہ از سبب ارشاد گشتہ
 برو پیش آں سوختہ جانی کہ بر در آتشکدہ نشسته است چون پیش دیوانہ بیاند
 گفت کہ اے عبدالقا در امر و زمر و در فرودا ہمیں وقت بیا آنچه خدا بنماید
 ہمیں بروز و دم حب فرمودہ حاضر شد آں شوریدہ سر بجایے خود نشاند
 پرسید از مردمان کہ آں دیوانہ کہ از مدت اینجا بود کجا شد ہمہ با بعض نہادند
 کہ وقت شب در آتشکدہ فدا دہ سوخت استخوانش ہر آنچہ کہ دیدہ شد بروں
 انداختہ ایم و آں آنجا است محبوب پاک را آتش شوق تیز تر شد جائیکہ
 استخوانش بروں انداختہ بودند تشریف برد و بعض داد کہ امر و زہم حاضر آمد
 آواز از غیب گجوش رسید کہ اے عبدالقا در نہر آنچه کہ حال ما دیدی آں
 او نے مرتبہ عشق است و کار عشق و راے این است تو محبوب سبحانی بر بختی
 کوس ہدایت و محبت زن این راہ عشق است این را نہ آغاز نہت نہ انجام چل
 محبوب پاک ما باز آمدہ حاضر خدمت خواجہ شد ماجرائے کہ دیدم بعض داد
 خواجہ در کنارش گرفت و بفرمود تو محبوب سبحانی و مقبول ربانی و بر حال خستہ
 جان بس گریت و گفت اللہ قلیرو و یفعل ما یرید ای برا در ہمہ حب

استعداؤ خود گفتند و بخاک آرمیدند اگر گفت و شنود کارے برنی آید حال
طالبان زمانہ و کیفیت طلب ایشان چنانکہ بہت روشن است ماتم بہنجیت
خود بادی ساخت قال ماقال شاعر

ما خود زوہ ایم تیشہ برپائے	ای وای بریں شعور صدای
ہیہات کج کار و لم بسیراؤ	من صید زمانہ سخت صیاد
جز گریہ کنے کنم و دیگر کار	این است عبادت گنہگار

ای ہرادر حال ملامت و ابتلاے خاصان حق را و فرستے باید و تذکرہ
و غیسرے بادیجت طالب ازین امین نیت صد ملامت و ابتلاے و کفایت
پیش می آید بدیل نباید شد کہ این ہم سنت قدیم است رونہ را از خار راہ چارہ نیست
ہر کہ مدعی محبت شد مستوجب عقوبت شد لصفہ اشعار

باقی چسہ کرد این مدارا	دانی ہمسہ حال آشکارا
فرا و چہ تیشہ الم خور و	ہرگز بسلاستی نجساں برد

ای ہرادر پیری و مرندی اندرین زماں ہچو پیشہ و کسب بندہ است
حصول نفوذ از آسانی جو این از دیگر پیشہ متصور نیست کہ کسی را بہت سچ و دوست
و قرآن و بغل می بینم الا ما اشار اللہ از صد ہزار یک چنان باشد کہ او را قابلیت
پیری و قابلیت مریدے باشد فی زمانہ مرید و پیر ہر دو ہچو کبریت احمر انداز می رید
و پیری علی الرسم زمانہ است ورنہ کی ہم نداند کہ پیر کیگویند و مرید کیام جانور است

جستید را بر شیلی و مخدوم را بر نظفر و نظفر را بر حسن باز بود این همه می بیند و ندانید
 نداد بودند از نیجاست که مولوی در ششوی خویش بفرمود شعر

ای بسا ابلیس آدم روی است	پس بهر دستی نباید داد دست
--------------------------	---------------------------

این رشته پیروم دنیا زک تر از جناب است و سنگین تر از جناب ای پیرا در
 تناسخ و لغت زائل شدن روح از قالب است و باز بقالب دیگر درآمدن پنجم
 هندوان قائلند گویند که هر که درین عالم نیک کردار باشد چون بهیروز خوش
 باز در قالب انسان آید و از راجگان و شاهزادگان شود و اگر بد کردار شود
 قالب حیوان باز بیاید و خوک و حرس شود و شریعت منکر این است قایل
 تناسخ را کافر میگویند فاما اهل معرفت و طریقت مقرر تجلیات ارواحند گویند که
 که آمد و رفت که زیست که مُرد همه از نشان تجلیات اوست نه آدمی آید و نه اُ
 می رود. باینکه تغییرات عالم شاهدی است از اوست همان یک صد احوال می پدید آید
 و باز از نظر عالم میسر شود و باز بجلوه ظهور پدید آید از نیجاست که عالم اجسام را عالم
 نزول گویند و عالم ارواح را عالم عروج و پس هر سه مروج نزول است و پس
 هر نزول عروج فافهم و توفیق که خوش گفت مولانا صد رحمت بر جان پاک او

اشعار

از مودم مرگ من در زندگیت	چون رهیم زین زندگی پانیدگیت
از مجادای مردم و نامی شدم	و ز منم مردم بجیوانی روم

مردم از چپوایم و آدم شدم	پس پتیر کسم ز مردن کم شدم
حمله دیگر بهیستم از زبهر	پس بر آرم از ملائک سمر بدید
از ملک هم بایدم جستن بهو	کل شئی با کس الا حجب
بار دیگر از ملک پراشوم	انچه در مهت نیاید آس شوم
پس عدم گروم عدم چون ارغنون	گویدیم کانا لیس بر ارجون

امی بر اور در گشت و شنودن بکوشش در دیدن و شدن بکوشش
 این است کار عاشقان و واصلان و باقی همیشه - هولا کاول والاخر فالها
 قالباطن وهو علی کل شیء محیط - ۱۱

فقط

رسالہ

تہقین

مصنفہ

سید عبدالآدشاہ وارثی

۱۳۱۵ھ

باہتمام بابو کنہیا لال عرف غلام وارث

ساکن علی گڑھ

مطبوعہ مطبع فیض عام واقع علی گڑھ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

<p> چند گوی لا اله الا انفساق چند گوی الله الله از زبان سجده تلبیس سازی تا بیکه تا بیکه باشی چنین اهل ریا چند سازی ذکر جبری خفنی تا کجا این فکر باطل در صلوات بر زبان توحید و در دل شرک یار چند باشی و قیود رسم و راه خون جیب کرده اسلام را </p>	<p> صد هزاراں بر نفاق تو طلاق بر نیاید هیچ از هوس و گمان و دعوی قتلین سازی تا بیکه بشرم کن بهر خدام و خندان اے ز تو اثبات را هر دم نفی دست پرواز از خیالات نجات استعد بالله ایاک به شعبار ای زو ست جان عالم شد تباه در بلا انداختی صد خام را </p>
--	---

ترک دنیا کرو یا ترک دیں
 یا یقین اسے مایہ فسق و فجور
 آں یکے بودہ یقیں صدیق را
 وال دگر شیر خدا سلطان ما
 ذات پاکش آیت جلالتیں
 گر کے ایشار مال و زر نمود
 تو چہ عفو عفی کئی پہچو سگاں
 رسم باطل کردہ رسوا شدی
 توبہ کن زین منکر باطل ناسزا
 گفت اینجا مولوی درشنوی
 اولیا اطفال حق اندلے پیر
 بے عنایات حق و خاصان حق
 پس بدہ دست طلب دست پیر
 دست پیران زمن دست خداست
 پیر گرجان ست اللہ جان جہاں
 فاش گویم بے خطروں باک نیت
 کو خدا کو فرشتے کو عرش بریں

کے بیاہد مرزا بروجے یقین
 الحفیظ الامان من شرور
 کے بداندائیں گھر زنیق را
 منتش بر گردن ورجان ما
 نیک داند راز او اہل عیشیں
 او براہ شوق نذر سر نمود
 لعنت اللہ جبرچیں قول زباں
 و بیبری غوک مایہ باشوی
 سہ سجدہ نہ پیش اولیا
 منکر کن ہر مری مردغوی
 غائبے و حاضرے بس خبہ
 گر ملک باشد سیاہتش ورق
 تاشوی از فیض اور روشن ضمیر
 ذات او از ذات پاکش کے جدا
 صورت او بہ ذات حق نشاں
 جس جہاں پیر دیگر خاک نیت
 جملہ الفاظ است بہر سلیمین

منطق بر ذات خود آتش بود
 چون نه بسینی روی انور در وجود
 روی ناشسته نه بینی روی دوست
 در وجود ذات احمد چون بدید
 چونکه ز روغن بوسه گل را برگرفت
 زین سبب فرمود سلطان جهان
 خود مدینه گشت و بابش شد علی
 چند سازم وصف پیر حق نما
 پیر باشد جان پاک کائنات
 پیر باشد موجب بنیاد خلق
 پیر باشد هر هر دو سرا
 پیر باشد معدن راز تنها
 پیر باشد قوت برنا و پیر
 پیر باشد راحت قلب سلیم
 پیر باشد مسجد ملکوتیا
 پیر باشد طائر قدسی نژاد
 پیر باشد چشمه آب حیات

بهر نه آتش زده آتش بود
 از صلوات و صوم روزانه چسبیده
 مغر خاں بگذاشته آفتی پرست
 نصبره صدقت پیهم بر کشید
 عاصیاں را آمده از وی شکفت
 کان مولاه علی نه البیاض
 باعث فخر نبی محمد و لے
 گوش کن بهر نبی بهر خدا
 صد سلام از ما بجان صد صلوات
 پیر باشد باعث ایجاد خلق
 پیر باشد سرور هر ادلیا
 پیر باشد مخزن گنج روان
 پیر باشد بهر انسان دستگیر
 پیر باشد طور سینا را کلیم
 پیر باشد معبد ناصوتیا
 پیر باشد بلبل باغ مراد
 پیر باشد بحر عمان نجات

پیر باشد گوهر بحر سخا
 پیر باشد مریخ خم جگر
 پیر باشد نوشدار و سخن
 پیر باشد منبع تنویرها
 پیر باشد بهدم و بهر ازمن
 پیر باشد برج بام معرفت
 پیر باشد نقطه نور صفات
 پیر باشد وارث کون و مکان
 پیر باشد مخزن جمله اولیا
 پیر جواب طالب دیدار حق
 پیر جوگر عشق دهری پیبر جو
 پیر جوای مرد و دانا پیر جو
 پیر جو پیر یکم کرد و دستگیر
 این چنین پیر یار و بهر خصال
 هم مرید و پیشرو در نارسق
 کس نشنود ناله و ناله و ناله
 نام حق گیرند بهر زمان و خواب

پیر باشد منظر و است خدا
 پیر باشد دروغن در و کمر
 پیر باشد راز و ابرو و لبت
 پیر باشد رنگ صد تصویرها
 پیر باشد مایه صد ناز من
 پیر باشد گنج در تکمنت
 پیر باشد مصدر انوار ذات
 پیر باشد حاکم هر دو جهان
 پیر باشد عین ذات یکبار
 انظر و انظر ربه رب العالمین
 چو نخواستی رستگاری پیر جو
 نازک آمد این زمانه پیر جو
 رستگاری پیر طالبان شعیر
 بر مریدان آورد رنج و ملال
 تا ابد مانده بر خود و حیر
 الاماں از زور دنیا الاماں
 استغفار باشد تو بوسن عذاب

چوں نیا و دودہ فوت حے مرد غیب
 سر بجنب باند و شورش آورد
 حق چو میگویند حق مے شود
 راه آسانست بهر جمع مال
 هر کس شب بلی چنید عصر شد
 توبه توبه نهی همس رفت و مجوز
 عشق کن لے مرد عالی مرتبت
 مرجبا ای عشق خوش هم ازنا
 مرجبا ای عشق نیکو کار ما
 مرجبا خوش آمدی والا مقام
 بے تو ویراں بود ایں جسم نزار
 بحد ما سازیم پیش روی تو
 جسم خاکی را رسانی بر فلک
 هب دیا کرده گم گشته را
 گاه گشتی مرغ نامهربان
 گاه آتش در جهاں افروخته
 گم نمودے دار جاع عاشقان

مستم مرد و دساندش امیب
 این چنینی اکے و دبدول هوشمند
 عمرشال در زق زق و بقی بقی
 چوں تجارت گشت رشد اهل قال
 بازی طبلانہ خستہ فقر شد
 کیف کان حاله يوم النشور
 تارسی براوج بام معرفت
 هدم و هم در دو چاره سازنا
 غم خور و غم خوار پرده دارنا
 صد سلام از ما بجا نیت صد سلام
 مرجبا خوش آمدی ای ذی وقار
 ای عنان خلق و رقابونی تو
 شرف دادی آدمی از ملک
 زندہ جاوید کردے مردہ را
 گم شدی ہم درد و چاره گر کسی
 ہم دل و جان جهاں را سوخته
 گم نمودے نار جائے فاسقان

<p>گمہ سلمان گشتے تو کافر گمہ افت نہای گنجتے خود در جہتاں ساختم ہمدرد آدم زاد را حسرت سوز و رون پاک باز تا کج صاحب داری از خودم شاو کن اکنون دل ناشاد را</p>	<p>گمہ شدی منظور و ہم ناظر گمہ گمہ عینا گشتی بعالم گمہ نہاں شاو کردی حسرت دل ناشاد را پاک سوزاں این حجاب ہستیاز بس پشیاں از پریشانی شدم جز تو دیگر نیست عبداللہ را</p>
<p>کن تجھے سر برد غایت کلام صد صلوة از ما بباد اصد سلام</p>	

اعلان

کتب مندرجہ ذیل مطبع فیض عام واقع علی گڑھ محلہ بالائی قلعہ
یا بابو کنتھیا لال وکیل عدالت دیوانی نساکن علی گڑھ محلہ بالائے قلعہ سے
مل سکتی ہیں۔ قیمت مندرجہ کے علاوہ محصول ڈاک اور صرف ویلیو پی ایل اور
دینا ہوگا۔

مختصر فہرست

نام کتاب	قیمت	نام کتاب	قیمت
عین البہتین	۸	روزنامہ حسرت	۴
گلزار وارث	۴	راحت وارث	۳
شعوی جام وحدہ		آرزو خان اودہ	
مختار تصنیف و تفسیر	۸	یا تاجیخ اجودہ نیلا	۸

امید ہے کہ ارباب تصانیف و مالکان رسالجات و پروپراٹھ اخبارات
اپنا کام عربی۔ فارسی۔ ہندی۔ ساوہ۔ رنگین۔ مٹلا۔ مینا کار جس قسم کا چاہیں مرحمت
فرما کر ہمارے عملی کام اور صفائی معاملات کا امتحان کریں۔ انشاء اللہ موقع ناخوشی
نہ پائینگے اور پھر سوائے ہمارے دوسری طرف رخ نہ فرمائینگے۔

ملک شمس خاں علی محمد خاں فرخ آبادی روبرو المطبعہ مذکورہ
University Library

CALL No. { من ۵۴۳۱ } ۵۴۳۱ ACC. NO. ۱۳۲۲۶
 AUTHOR عبداللہ شاہ واری
 TITLE منبری جاو حدت

--	--	--	--

NOT RECORDED
 CHECKED AT THE TIME
 15/5/51

MAULANA AZAD LIBRARY ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of **Re. 1-00** per volume per day shall be charged for text-books and **10 Paise** per volume per day for general books kept over-due.

